

**Сектор культури Теофіпольської
райдержадміністрації Теофіпольська центральна
районна бібліотека**

«Торгівля людьми у ХХІ столітті»

(Історична довідка)

Теофіполь

2019

Торгівля людьми — здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином.

Рабство має довгу й непривабливу історію. Починаючи від найдавніших цивілізацій Єгипту й Месопотамії, могутні народи поневолювали своїх слабших сусідів. Так було покладено початок одній із найсумніших повістей про людську несправедливість.

Як предмет торгівлі людину почали використовувати в епоху формування товарних відносин у суспільстві. Спочатку під торгівлею людьми розуміли продаж людини в рабство. У розвинутих державах Стародавнього світу існував чіткий розподіл громадян на вільних та рабів. Для того, щоб вільна людина тих часів стала рабом, мала трапитися виняткова подія, зокрема, насильницьке викрадення та наступний продаж її у рабство. Від подібних випадків воля вільного громадянина вже тоді охоронялась законами та силою держави. Характерною рисою торгівлі людьми згаданих часів було те, що негативного забарвлення у кожній державі набували лише

викрадення та торгівля вільними громадянами. Купівля-продаж полонених ворогів, захоплених жителів малорозвинених племен, іноземців та власних рабів вважались, нормальною підприємницькою діяльністю, котра не засуджувалась ні законами ні мораллю.

Якби років сто тому хтось сказав, що у XXI столітті знову виникне рабство, у це, мабуть, ніхто й не повірив би. Але це явище є однією з ознак нашого часу.

Згідно зі статистикою Організації з безпеки і співпраці в Європі (ОБСЄ), торгівля людьми вийшла на третє місце за прибутками у міжнародному злочинному світі. Перше і друге місця посідають торгівля зброєю і наркотиками. На сьогодні торгівля людьми дає мільйонні прибутки.

У пошуках кращої долі тисячі людей їдуть в інші країни. Експорт «живого товару» здійснюється в Туреччину, Італію, Іспанію, Німеччину, балканські і скандинавські країни, Угорщину, Чехію, Грецію, Росію, ОАЕ, Ізраїль, США.

За даними Міжнародної організації праці, 21 мільйон людей у всьому світі є жертвами примусової праці. Чоловіки, жінки та діти потрапляють до рук торговців людьми як в своїх країнах, так і за кордоном.

За період з 1991 року по 2016 рік в Україні за даними Міжнародної організації з міграції (МОМ) від торгівлі

людьми постраждало понад 120 000 українців. За оціночними даними Представництва Міжнародної організації з міграції в Україні за час незалежності 230 тис. українців постраждали від торгівлі людьми.

Торгівля людьми є дуже прибутковою комерційною справою. У XXI столітті це найшвидше зростаюча злочинна індустрія у світі. Глобально, вона пов'язана з незаконною торгівлею зброєю, як з другою найбільшою злочинною діяльністю, після торгівлі наркотиками. Загальний річний дохід від торгівлі людьми становить від 5 до 9 мільярдів USD. Рада Європи констатує, що «Торгівля людьми досягла масштабів епідемії за останні десять років, з річним глобальним ринком близько 42,5 млрд. USD.» За оцінками ООН, близько 2,5 млн осіб з 127 різних країн є об'єктом торгівлі людьми в усьому світі.

Торгівля людьми тягне за собою експлуатацію людини через працю або комерційний секс. Жертвам торгівлі людьми не дозволяється куди-небудь відбути до прибуття на місце призначення. Вони утримуються проти їхньої волі із застосуванням актів насильства, їх примушують працювати або надавати послуги торговцям або іншим особам. Роботи або послуги можуть включати в себе будь-що — від кабальної або примусової праці до комерційної сексуальної експлуатації. Домовленість може бути представлена як трудовий договір, але при умовах відсутності або низької оплати або на умовах дуже великого визиску.

Іноді домовленість укладається, як боргова кабала, коли потерпілому не надається дозвіл погасити борг або коли він не може цього здійснити.

Примусова праця

Примусова праця — це ситуація, в якій жертви змушені працювати проти їхньої власної волі, під погрозою насильства або інших форм покарання, їхня свобода обмежена і на ступінь володіння власністю здійснюється тиск. Форми примусової праці можуть включати в себе працю домашньою прислугою, сільськогосподарську працю, виснажливу працю на заводах, працю сантехніками, в громадському харчуванні та в інших сферах послуг, і жебрацтво.

Секс-торгівля людьми

Жертви секс-торгівлі людьми, зазвичай знаходяться в важких умовах і легко стають мішенню для торговців людьми. Особи, обставини і ситуації, сприятливі для дій торговців людьми, включають бездомних осіб, підлітків, які втекли з дому, домогосподарок, біженців і наркоманів. Хоча може здатися, що жертвами торгівлі людьми стають найуразливіші і найбезпорадніші підлітки чи особи в даному регіоні, жертви постійно експлуатуються без будь-якої різниці щодо етнічного чи соціального походження.

Торговці, також відомі як сутенери, експлуатують вразливості людей на різні незгоди у житті і відсутність можливостей, пропонуючи щедрі обіцянки - щасливий і заможний шлюб, працевлаштування, освіту, або

загалом краще життя. Проте, зрештою, торговці змушують жертв до заняття проституцією або роботи у секс-індустрії. Така робота в секс-індустрії включає в себе заняття проституцією, виступи в стриптиз-клубах, зйомки в порнографічних фільмах і порнографію, а також інші форми примусової праці.

Секс-торгівля людьми в своїй діяльності включає міжнародних агентів і брокерів, які організують поїздки і працевлаштування для жінок з якоїсь однієї країни. Жінок заманюють супроводжувати торговців людьми на підставі обіцянки дуже вигідних можливостей, недосяжних в їхній рідній країні. Однак, щойно вони досягають місця свого призначення, виявляється, що жінок було обдурено і лише тепер вони дізнаються про справжній характер роботи, яку вони повинні будуть виконувати. Більшості з них було сказано неправду щодо фінансових механізмів та умов їхньої роботи, але жінки вже перебувають у примусових або образливих для них ситуаціях, з яких вирватися важко і небезпечно. За даними Міністерства юстиції США, з січня 2007 року по вересень 2008 року в Сполучених Штатах Америки було зафіксовано 1 229 випадків торгівлі людьми. З них, 83 відсотки — це випадки секс-торгівлі людьми.

Торгівля людьми, що здійснюється через міжнародні кордони, вимагає співпраці і взаємодії між державами, якщо метою є ефективно боротися з цією злочинною діяльністю. ОБСЄ (Організація з безпеки і співробітництва в Європі), спеціальна міжурядова

організація, що діє відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, є однією з провідних інституцій з боротьби з проблемою торгівлі людьми, і регіони, де вона діє, включають Північну Америку, Європу, Росію та Центральну Азію.

Загальна помилка полягає в тому, що торгівля може траплятися тільки в бідних країнах. Але кожна країна у світі є втягнута у цю підпільну систему, що приносить зиск.

«Країна-постачальник» — це країна, з якої забирають людей для торгівлі ними. Як правило, ці країни є знедолені, можуть бути ослаблені в результаті війни, корупції, стихійних лих чи дії клімату. Деякими країнами джерел торгівлі людьми є Непал, Гватемала, колишні радянські території і Нігерія, але є й багато інших.

«Транзитна країна», як, наприклад, Мексика і Ізраїль, є тимчасовою зупинкою на шляху жертв торгівлі людьми до тієї країни, де вони будуть рабами.

«Країна призначення» — це країна, де жертви торгівлі людьми зрештою опиняються. Ці країни, як правило, багаті, оскільки там повинні бути громадяни, які мають прибутки, щоб «купити» «продукти» торговців людьми. Японія, Індія, більша частина Західної Європи, і Сполучені Штати — всі є країнами призначення.

Найпоширенішими місцями призначення жертв торгівлі людьми є Таїланд, Японія, Ізраїль, Бельгія, Голландія, Німеччина, Італія, Туреччина і США .

Україна здебільшого була країною постачання або транзиту жертв торгівлі людьми, проте в сьогоденних умовах Україна є також країною призначення з високими ризиками внутрішньої експлуатації. Воєнний конфлікт, який вибухнув в Україні, як і в аналогічних ситуаціях в інших країнах, сприяє поширенню торгівлі людьми в різних її формах.

Складне матеріальне становище громадян спонукає їх до пошуків заробітку за межами України, де в міру своєї необізнаності вони теж можуть стати жертвами торгівлі людьми.

Цікаво, що серед постраждалих від торгівлі людьми стали більше переважати чоловіки: у 2016 році – 463 жінки, 688 чоловіків, на відміну від 2004 року: 540 жінок, 86 чоловіків. Також змінився рівень освіти постраждалих: у 2007 році з неповною середньою освітою було 604 постраждалих, з вищою – 278, а у 2016 – відповідно: 77 та 269.

Як бачимо трудова експлуатація не робить виключень за статтю чи освітою, будь-яка особа, яка прагне поліпшити своє життя, може стати жертвою торгівлі людьми при працевлаштуванні на роботу, як в Україні, так і в інших країнах.

Щоб така біда оминула Ваші оселі при працевлаштуванні кожна особа повинна мати уявлення про свої права та пам'ятати, що трудова експлуатація або експлуатація праці є протиправним корисливим використанням праці іншої людини.

На сьогодні зафіксовано кілька шляхів трудової міграції українських громадян — самостійний пошук місця роботи за кордоном або використання послуг посередників. В Україні були запроваджені механізми ліцензування для всіх підприємницьких структур, які виступають посередниками у працевлаштуванні громадян України за кордоном. Таким механізмом держава прагне контролювати працевлаштування громадян України, намагаючись передбачити певний соціальний захист з боку іноземного роботодавця. Проте навіть при виїзді на роботу за межі країни на законних підставах залишається високою небезпека опинитися в руках правопорушників, які діють за шахрайськими схемами з метою наживи.

Тому при працевлаштуванні за кордон пам'ятайте наступні рекомендації:

1. Ніколи нікому у жодному разі, окрім офіційних службовців, не віддавайте свої ідентифікаційні документи! Завжди отримуйте та сплачуйте за свій закордонний паспорт, візи та проїзні документи самі. Це врятує Вас від боргової кабали та стане на

перешкоді торгівцям людьми використати Ваші документи для вчинення інших злочинів.

2. Обов'язково візьміть із собою копію внутрішнього та закордонного паспортів. В разі необхідності ці копії можуть спростити процедуру отримання документів на повернення в Україну.
3. Ви можете отримати додаткову інформацію, зателефонувавши до громадських організацій, що протидіють торгівлі людьми в Україні.
4. Переговори про працевлаштування за кордоном, навчання, туристичні подорожі чи шлюб не ведіть наодинці з агентом. Запросіть взяти участь у переговорах свою довірену особу, члена сім'ї чи близьку людину. Перевірте, чи має агент або фірма ліцензію на посередництво у працевлаштуванні за кордоном. Таку інформацію можна перевірити в Державному центрі зайнятості Міністерства праці та соціальної політики України.
5. З метою працевлаштування за кордоном необхідно укласти трудовий договір зрозумілою для вас мовою. Такий договір оформляють у двох примірниках, один з яких залишається у Вас.

При цьому у контракті повинні бути вказані: країна призначення; ім'я та прізвище роботодавця; вид праці й умови праці; умови оплати; умови проживання; термін дії контракту.

Якщо Ви їдете за кордон законно працювати, необхідно отримати робочу візу. Туристична або гостьова віза не

дає права на роботу. Ви можете стикнутися з нелегальним становищем, експлуатацією та принизливою депортацією із країни.

Термін законного перебування на території іноземної держави вказаний у візі. Не користуйтеся послугами незнайомих, які пропонують послуги щодо продовження цього терміну.

Залиште своїм родичам та друзям декілька копій наступних документів: внутрішнього паспорту України, закордонного паспорту, візи, контракту, свідоцтва про народження, проїзних документів та фотографії. До того ж, повідомте їм телефонні номери свого роботодавця, своїх друзів за кордоном, консульства (посольства) України та місця потенційного проживання.

Якщо за кордоном Ви потрапили у важку ситуацію, зверніться по допомогу до посольства або консульства України в країні перебування або зателефонуйте до Міністерства закордонних справ України.

Для того, щоб вберегти себе і потрапити на офіційну роботу з хорошими умовами праці, потрібно знати декілька правил.

1. Не вірте рекламі фірми, яка не відповідає вимогам законодавства України (не вказує повної назви фірми, її адреси, номеру ліцензії та органу ліцензування, що її видав). Торгівці людьми можуть ввести Вас в оману, використовуючи:

- різноманітні фірми-посередники з працевлаштування за кордоном;
- туристичні, шлюбні та модельні агенції, служби знайомства, агенції шоу – бізнесу.
- оголошення, рекламу в ЗМІ та Інтернеті
- незнайомих людей, а часом навіть родичів, друзів, сусідів, знайомих.

2. Не ведіть переговори про навчання, працевлаштування чи шлюб наодинці з агентом. Запросіть взяти участь у переговорах довірену особу – це може бути ваш юрист чи близька людина.

3. Перевірте, чи має фірма ліцензію на надання відповідних послуг (навчання, працевлаштування за кордоном). *Таку інформацію Ви можете отримати в Державному центрі зайнятості Міністерства праці*

та за безкоштовними цілодобовим телефоном 527 з номерів life:), Київстар та МТС.

4. Зв'яжіться з Посольством країни, куди Ви плануєте подорож та дізнайтесь про правила щодо працевлаштування або навчання іноземців.

5. Особисто оформлюйте пакет документів та самі сплачуйте за послуги. Це не дасть можливості торгівцям людьми втягнути вас у боргову залежність або вчинити злочин стосовно інших осіб за вашими документами. Не користуйтеся послугами незнайомих осіб, які пропонують вам допомогу в оформленні виїзних документів, продовженні терміну перебування на території іноземної держави.

Якщо Ви опинилися у скрутному становищі за межами України, звертайтеся по допомогу до:

- **Посольства або Консульства України** у країні Вашого перебування, де Вам допоможуть отримати документи, що засвідчують Вашу особу, і повернутися на Батьківщину.

- **Національного товариства Червоного Хреста або Червоного Півмісяця**, де Вам можуть надати можливість відновити зв'язок з рідними та повідомити їм про своє скрутне становище.

- **Міжнародних, громадських, благодійних організацій**, де Ви також зможете отримати допомогу та підтримку.

-Заздалегідь підготуйте та тримайте при собі перелік організацій, із зазначенням адреси та номерів телефонів, що працюють у сфері протидії торгівлі людьми.

Використана література:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свободі протоколи до неї: зб. законодав. і нормат. актів : (офіц. текст) / Упоряд. Ю.В. Паливода.- Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2016.- 120с.

Електронні ресурси

1. Торгівля людьми — Вікіпедія
[https://uk.wikipedia.org > wiki > Торгівля_людьми](https://uk.wikipedia.org/wiki/Торгівля_людьми)
2. ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ - Міністерство ...
[https://mfa.gov.ua > mediafiles > sites > edinburgh > files](https://mfa.gov.ua/mediafiles/sites/edinburgh/files)
3. прокурорські засоби протидії т оргівлі людьми - OSCE
[https://www.osce.org > ukraine](https://www.osce.org/ukraine)

4. Людина – не товар! 230 тис. українців постраждали від ...

<https://www.prostir.ua> › ...

5. Торгівля людьми - Укрінформ

<https://www.ukrinform.ua> › tag-torgivla-ludmi

6. Сьогодні - Європейський день боротьби з торгівлею людьми

<https://www.ukrinform.ua> › Суспільство

7. Розділ 1 ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ ЯК ГЛОБАЛЬНА ... - OSCE

<https://www.osce.org> › secretariat

8. Торгівля людьми та трудова експлуатація перетворюються ...

<https://ua.interfax.com.ua> › news › press-release

*«Ніхто не повинен знаходитись у
рабстві або у підневільному стані;
рабство і торгівля
забороняються в усіх її випадках»*

Загальна декларація прав людини, стаття 4

Склала:

Л. Л. Кравченко

Відповідальна за випуск:

С. А. Рудик